

Tiimioppimisen Startti - Orientaatio

Tiimitoiminnan perusteet

Tiimivalmentamisen perusideat

16. 9. 2019

Puistokartano, B059 Opistosali, Puistokatu 20, Kuopio

Hanna Waldén, Satu Harjunen

Keskinäinen yhteys

Jakaminen ja osallisuus

Keskittyminen, uteliaisuus

Luodaan itse... ei ole olemassa valmista mallia

Puhuitte toinen toisillenne

Simuloidaan oikeaa elämää – koulut ovat oikeaa elämää

- **Haapaniemen koulu, Kuopio** Jussi Kukkola, Jussi Keskiö, Ilkka Laakkonen, Tiina Jaakkonen, Anna Hollmén, Heli Pekurinen, Heidi Luostarinen
- **Kurkimäen koulu, Kuopio** Jyrki Hirvonen, Susanna Sivenius
- **Jynkän koulu, Kuopio** Saila Tirkkonen, Tuukka Kokkonen, Taina Kurikka, Juuso Kettunen, Maarit Kivimäki, Jonna Säisä
- **Maaninkajärven yhtenäiskoulu, Kuopio** Martti Kettunen, Henna-Riikka Turunen, Piia Säkkinen, Marjut Niemelä, Henna Koponen, Suvi Rämö-Tiihonen
- **Hatsalan klassillinen koulu, Kuopio** Jarkko Virtanen, Jaana Kujala, Sirpa Suhonen, Soili Remsu, Katri Malinen
- **Kouluvirasto** Anu Wulff, Anni Marin

Check-in: ketä ringissä istuu ja millä ajatuksella

- Juuso, nelosluokan ope, yhteisopettajuus, odottavalla avoimella mielellä
- Tuukka, ekaluokan ope, odottavainen, vaimo kertonut vähän tiimioppimisesta
- Maarit, kuutosluokan ope, avoimella mielellä, yritän olla läsnä
- Taina, haasteellinen kakkosluokka, uutta vielä ennen eläkettä ja omaan luokkaan jotain rauhoittavaa
- Anni, draamakasvattaja, nyt istua ja kuunnella... kiinnostus ihmisiä kohtaan, toiminnallisesta tykkään
- Henna, ruotsin ja enkun ope, avoin mieli, itsestä oppiminen, vuorovaikutus, sen eteen teen, että oppilailla on parempi olla, aidosti kiinnostunut siitä, mitä toiselle kuuluu
- Suvi, ekaluokan ope, virkistävää käydä koulutuksessa, kuulostaa hyvälle asialle, toivottavasti poikii hyvää
- Marjut, viitosluokka, musiikki yläkoulussa, haasteellista, kun niin paljon poissa omasta luokasta, samanaikaisopetusta on, monia opettajia omassa luokassa, katsoin Tiimiakatemia sivuja eilen, hienojen asioiden ympärillä ollaan, odottava
- Ilkka, 40 vuotta opena, riittävän avoin mieli, kokemuksesta tiedän, että uutta tarvitaan
- Piia, aineenopettaja, yläkoulun toimintakulttuuri mietityttää, miten saan oppilaat toimimaan keskenään, vierekkäin istuminen ei vielä auta, eivät he tee töitä keskenään, oppilailla on huonoja välejä keskenään, yhteistyö ei aikuisten keskenkään aina toimi, ei nähdä toisia kovin paljoa, Nepsyn kautta paljon uutta näkökulmaa, itselle ja yhteisölle, tästä vietäväksi jotakin
- Henna-Riikka, nuoriso-ohjaaja, samoja asioita puntaroidaan, opettajien ja oppilaiden välisessä vuorovaikutuksessa
- Päivi, unelmatyössään, 26 tiimiä, joiden kanssa nyt yhteistyössä, järkyttävän oppimisen kanssa tekemisissä koko ajan, paljon jäsennettävää ja viikonloppuna taas pääkin selvisi, ja tämä on hieno suunta, on hienoa saada seurata
- Jyrki, rehtori ja kuutosluokka, pojat kotona, arjessa täysin kiinni, talikko kourassa, tutustuminen tiimioppimiseen on ollut hyödyksi, ei se tyhjästä synny, oppilaille tätä ja työyhteisöön myös
- Susanna, oman ajattelun kipinöitä, käytännön juttuja

Check-in: ketä ringissä istuu ja millä ajatuksella

- Soili, laaja-alainen erityisopettaja, kasiluokat vastuulla, yllätystulo tänään, olin tulossa Rytkyllä kyllä, muutoksia on ja uusi koulu tulossa
- Heli, laaja-alainen erityisopettaja, luokat 2, 4, 6. Mitä yhteistyö voi antaa, eväitä vuorovaikutukseen, uutta näkökulmaa, jakaminen, omaa osaamista kehittämässä
- Anu, verkko-opetuksen asiantuntija, ilo on ollut se, että olen saanut tehdä paljon töitä tiimeissä, virasto on myös yhteisö, oppia sinne, lukeminen ja musiikki oma juttu
- Tiina, ekaluokka ja sen haasteet, päivitystä omaan osaamiseen, uusia mausteita työhön, inspiraatiota että jaksaa
- Anna, laaja-alainen erityisopettaja luokat 1,3,5. Innostunut oppimaan uutta.
- Heidi, työuraa takana ja omat lapset koululaisia, viime vuonna porukka todella haastoi, nyt yhteisopettajuus, 53 lasta kahdella opettajalla, vastuunjako tuntuu hyvälle, tunne- ja vuorovaikutustaidot ovat tärkeitä
- Jaana, rehtori, välineitä työyhteisöön, uutta koulua suunnittelemassa, ringistä jo nyt saanut ajatuksia, nyt en katso puhelinta, nyt on oma aika, sen suon itselleni ja nyt on kivaa.
- Katri, johtoryhmässä, aineenopettaja matemaattiset aineet, tiimiopettajuus kiinnosti, remontti mielessä vähän
- Sirpa, opo ja Tuulitukka, luokanope, aineope ja vielä tekee mieli kouluttautua, että pärjää, vielä kaipaisi lisää itselleen, etenkin avuksi ongelmien kohtaamiseen nuorten kanssa, uusi Hatsala- projekti
- Jussi Kukkola, rehtori, kasvava koulu, jakaminen tiimien kautta, jakamisen kulttuuri, voimavara käyttöön, osaaminen tunnustetaan, tunnustetaan ja hyödynnetään, osallisuus joka tasolla, tavoitteellista toimintaa, ope johtaa omaa työtään, vaihtoehdot vastuuttaa ja ovat myös mahdollisuus, saa käyttää omaa pedagogista osaamistaan
- Jussi Keskiö, vailla ennakoajatuksia, hyvin avoimin mielin
- Jarkko, äidinkieli ja kirjallisuus, en hirveästi odota mitään, hämärän peitossa, että mitä odottaisin, pelihanke tulee mieleen, jossa oli mahdollisuus tehdä jotakin, siinä oli raameja väljästi, sai tehdä vaikka ihan muuta kuin piti, jänniä hetkiä ne
- Tuula, punk-mummo, Päivin työpari, rajattomuus, kuinka vähän itse yksin ymmärrän, ja kun saa löytää ne, jotka täydentää ajatuksia, nuoristyömaistetaan koulua, tehdään komboa, ytimessä aina heikoin lenkki eli lapsi, siksi tasa-arvoistava peruskoulun kehittäminen tärkeää, ennaltaehkäisy

Sokrateen arvot

1. Mestaruus
2. Hätkähdyttäminen
3. Kohtaaminen
4. Leikki

DIALOGI

Kuuntele

Puhu
Suoraan

Kunnioita

Odota

Dialogi ja
kaos: yhdessä ajattelu

Lilla tränaret: Henna-Riikka, Jyrki, Heli, Sirpa, Tuukka

Mitäköhän tekee Lilla? Miten jaetaan tiimeiksi?

Miten aloitetaan? Millä rytmillä? Milloin
jaamme? Jakaminen siten, että muut saataisiin
oppimaan jotain siitä, mitä itse oivallettiin.

Lounaan jälkeen välähdykset tiimien dialogista.

1) Henna-Riikan tiimi

- Asiakkaan, henkilöstön kanssa vuorovaikutus.
- Rakenteet sille, että toiminnalle on edellytykset, kikyä innostuksen ja kehittämisen edistämiseen, työaika sille, että kaikki saadaan mukaan.
- Kokemusten jakaminen eri koulujen kesken on tärkeää.
- Enemmän yhteistyötä ala- ja yläkoulun kesken. Tunnetaidot fokukseen, niitä opettajakin tarvitsee yhä enemmän.

Lounaan jälkeen välähdykset tiimien dialogista.

2) Sirpan tiimi

- Vaikuttaminen siihen kuuteenkymmeneen prosenttiin.
- Mihin koulu on menossa?
- Monenlaisuus, ei vain yhtä tapaa tehdä oikein.
- Kirkas näkemys siitä, mihin tähdätään.
- Digi on renki, hyvä sellainen.
- Mitä ratkaistaan? Laitetaanko laastari vai korjataanko syytä.
- Otetaan asioita puheeksi. Isojakin askelia. Esim. oppiainejakoisuus aiheeksi.

3) Jyrkin tiimi – Pinkki Bonus – mikä meitä motivoi, tulevaisuus?

Arvostus: kokee olonsa arvostetuksi, vaatii sitä, että tunnemme toisemme ja mietimme, miten puhumme toisillemme.
YS-aika: miten se käytetään.

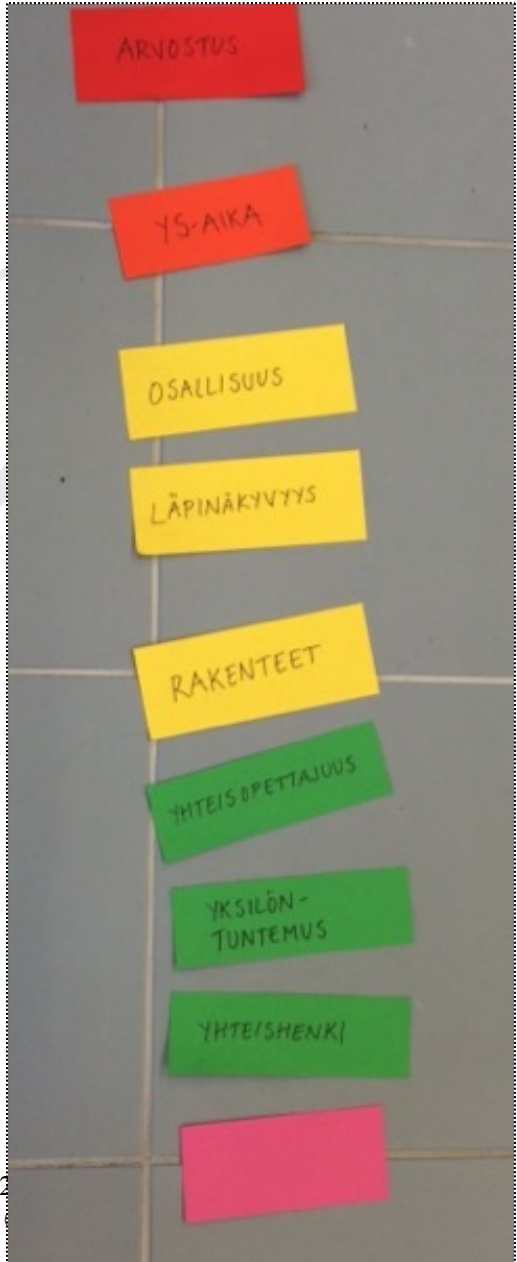
Kehitettävää

Osallisuus: pääsee osallistumaan.
Läpinäkyvyys: miten systeemit menee ja resurssit jaetaan.
Rakenteet: yhteinen aika ideointiin.

Perusasia

Yhteisopettajuus: lähituki.
Yksilöntuntemus: oppilaan ja työkaverin tuntemus ja se tuo turvallisuutta.
Yhteishenki

Positiiviset

Lounaan jälkeen välähdykset tiimien dialogista.

4) Helin tiimi

- Mysteerit, osa 1 ja osa 2. Pako arjesta / Hyvät toteutukset arjen työhön.
- Konkreettisia työvälineitä
- Mikä on ryhmän ja tiimin välinen ero?
- Mitä muita tiimejä on ollut ja mitä niistä opiksi?
- Oppilastiimit pienestä alkaen, pienin askelin, kaikille ei ole yhtä luontevaa, tuntemus ja tuki kohdilleen.
- Laajempi näkemys ja vivahteita ympäröivästä yhteiskunnasta.
- Yhteisopettajuus on vähentänyt stressiä.
- Tiimin toimenkuva selvä, se olisi oikeasti osallistava ja siltä on lupa odottaa tuloksia.

Lounaan jälkeen välähdykset tiimien dialogista.

5) Tuukan tiimi

- Luokanopettajalle tämä helpompaa kuin aineenopettajalle?
- Kaikki eivät ole valmiita kokeilemaan vielä.
- Rakenteet ei mahdollista, vaikka haluaisi kokeilla.
- Missä määrin pitää pakottaa ja missä määrin vapaus?
- Miten saadaan kaikki mukaan?
- Jotakin syntyy, mitä se on, otetaanko se käyttöön?

Muutamia nostoja

- Jos edellytetään oppilailta, niin eikö voi edellyttää myös opettajalta samaa?
- Jos joku lähtee kokeilemaan, niin ei kammitusta. Autetaan kaveria eteenpäin!
- Yhteinen arvotaulu, joka läpileikkaa koko koulun ja kaikki sen toiminnot.
- Yhteinen tavoite ja päämäärä, koulussa keskustellen käytävä, herkästi oikaistaan juuri tässä.
- Keskustelua lisää, niin kauan, että ihmiset kokee merkityksellisyyttä.
- Kokeiluja myös, pöhinää ympärille.

Toinen treeni sovittu lilla tränare-valmentajien kanssa lounaalla.

- **Jyrkin tiimi dialogissa:** out of the box – keskustelua. Tiimioppiminen on dialogia, yhteinen tavoite, vahvuuksien hyödyntäminen, tiimin muodostaminen, oppimista ja työtä eri ihmisten kanssa, kasvua tiimioppimiseen, seuranta tärkeää alussa, luottamuksen kasvua.

Sirpan tiimi

Kuuntelu, turvallisuus, arvostus, dialogisuus, mehenki, aika, minimitalvoite, mokata saa. Reflektiot, onko oikeasti asia käsitelty.

Hehkutus, kunnolla pieleen ja kunnolla onnistumiset.

Tiimin juttu on se, että aina ei
tarvi enää näyttää

Henna-Riikan tiimi

Rehtori kaivaa talentit esiin
ja yhdessä tehdään visio.

Ei välttämättä etsitäkään samanlaista paria.

Yhteistyö on taito.

Tuukan Tiimi – Viisi kohtaa tiimioppimisesta

- ei yhtä totuutta
- aito kuuntelu: kunnioitus, harkinta
- rajaamisen taito
- arviointi
- tiedonkulku

Helin tiimi

Teesit –
hedelmällinen
yhteistyö → dialogi

Mukavin tapa ei ole
aina se paras. Luottamusta.
Sopimista.
Ei sopimukset synny, jos ei
keskustella. Työlästä, pienistä
askelista, ops on raamit.

TIIMIOPETTAJUUDEN TEESIT

Kaks (pääti / useampi pää) on enemmän
kuin yksi (pää)

(Yhteinen näkemys opettajuudesta
hyvä lähtikohta tiimiopettajuudelle)
S. riittävä yhteinen ymmärrys tavoitteesta ja reitistä siihen

Omat vahvuudet satasella käyttöön.

Kuuntele, ^{katso,} kerro ~~idat~~, kunnioita, kiitä, kehu

Rohkeus kokeilla, uskallus epäonnistua

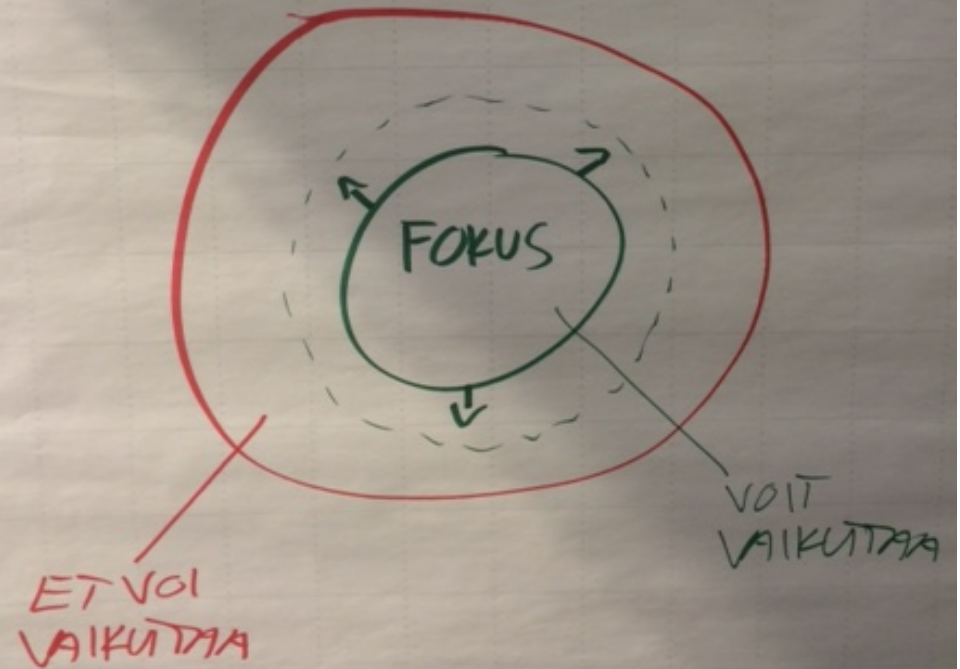
Palaute: mitä toin tiimiin, miten tiimimme toimi.
Palautetta Lillalle.

Riittävä yhteisymmärrys, tasainen dialogi
luottamuksellisuus,
hyvää palautetta,
toimi hyvin,
selvästi eteenpäin,
rönsyili ja antoi paljon
kyseenalaistukset
langat kasassa
persoonan mukaan
kaikkia kuunneltiin
aikaa keskustella
tasa-arvoista

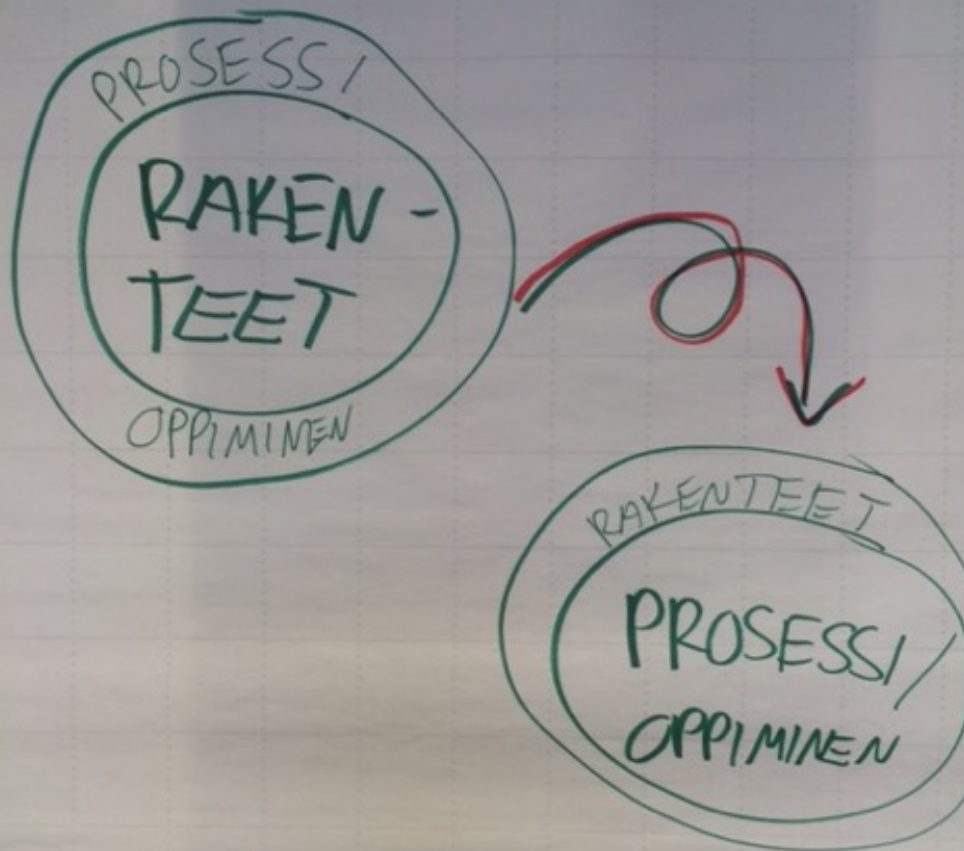

COVEYN VAIKUTUSPIIRI

* KESKITTYMÄLLÄ FOKUKSEEN
VAIKUTUSPIIRIMME KASVAA.

COVEY, TIE MENESTYKSEEN

Check-out, millä mielellä päivästä

- Ihmistuntemus
- Vaatii reflektion
- Hyvä sekamelska
- Monta ajatusta
- Kiitollinen, oppijan roolista
- Sulattelua
- Hämmäntynyt
- 80% emotionaalista
- Prosessi lähtenyt, turvallisuus
- Antava, inspiroiva, pääsee kokeilemaan
- Pinkki lappu, mitä kaikkea
- Aikaa kuuntelulle
- Rauhallinen olo
- Alkuasetelma, hyvää keskustelua
- Oppilaan takia, oppilaan vuoksi
- Paljon antoisaa vuorovaikutusta
- Kypsyttävää
- Yhdessä toimimaan
- Riittävä yhteinen ymmärrys
- Rauhallisuutta ja ajattelua
- Suunta, harmaata, väripilkku
- Uudet ihmiset
- Peilausta omiin ajatuksiin
- Kaikkeen ei tarvitse vaikuttaa

Välitehtävät

- 1) Oppimispäiväkirja -
reflektoi omia ajatuksiasi
- 2) Lue vähintään yksi
kirja
- 3) Laadi oma
oppimissopimus 1.0
- 4) Oman koulun
seuraava askel → teko

Oppimissopimus/ Cunningham, Ian. 1999. The Wisdom of Strategic Learning - The Self Managed Learning Solution. McGraw-Hill Publishing Co.

Oppimissopimuksen apukysymykset

1. Missä olen ollut?

- Kuinka urani on edennyt?
- Mitä olen oppinut kokemuksistani?

2. Missä olen nyt?

- Millainen henkilö olen? Mitkä ovat vahvuuteni ja heikkouteni?
- Mitkä ovat ohjaavat arvoni, periaatteeni ja uskomukseni?
- Tieto nykytilasta voidaan saada eri keinoin käyttämällä esimerkiksi 360-arviointeja, haastatteluja tai testejä.

3. Minne haluan päästä?

- Millainen henkilö haluaisin olla?
- Mitä vahvuuksia minun tulee kehittää? Mihin heikkouksiin minun tulee kiinnittää huomiota?
- Mitkä ovat lyhyen ja pitkän tähtäimen tavoitteeni?

4. Kuinka pääsen perille?

- Millaista toimintaa tarvitaan, jotta pääsen tavoitteisiini? Mitä minun tulee oppia ja kuinka opin?
- Tämä kysymys on ikään kuin ”henkilökohtainen opetussuunnitelma” jonka yksilö itse laatii. Sen sisältöjä ei tule rajoittaa muuta kuin hinnan tai organisaatiopolitiikan perusteella. Usein mahdollisuuksia on enemmän kuin uskommekaan!

5. Kuinka tiedän olevani perillä?

- Kuinka osoitan saavuttaneeni tavoitteeni? Kuinka mittaan saavutuksiani? Millaista todistusaineistoa tarvitsen osoittaakseni osaamiseni?

Seuraavaan kertaan!

- **TO-PE 10.-11.10. 2019**
- Paikka: Rytken leirikeskus
- Rytkenrannantie 16, Kuopio
- **TIIMIOPPIMINEN (2 pvä)**
- Tiimioppimisen perustat: filosofia, ydinosaamiset ja työkalut
- Tiimioppivan kulttuurin rakentaminen
-

Lukuvinkkejä

- Haapaniemi & Raina: Rakenna oppiva ryhmä
- Lencioni: Viisi toimintahäiriötä tiimissä
- Lencioni: Paras mahdollinen joukkuepelaaja
- Halinen ja Nilivaara ect.: Ajattelun taidot ja oppiminen
- Leenamaija Ojala: Ketterä oppiminen
- Isaac: Dialogi – yhdessä ajattelemisen taito
- Peltola: Yhtenä. Kun minästä kasvaa me.
- Frank Martela: Valonööri
- Frank Martela & Karoliina Jarenko: Draivi
- Lehtonen: Ei enää koskaan yksin
- Järvilehto, Lauri: Upeaa työtä! - Näin teet itsellesi unelmiesi työpaikan.
- Järvilehto, Lauri: Hauskan Oppimisen vallankumous.
- Saari, Oskari: Aki Hintsa – Voittamisen anatomia.
- Ian Cunningham – The wisdom of strategic learning
- Senge, Peter. The Fifth Discipline - The Art & Practice of The Learning Organization. Crown Business.
- Leonard: Mastery. The keys to success and long-term fulfillment

- Mihaly Csikszentmihalyi – Flow, elämän virta
- Tuominen, Saku & Kuulasmaa, Risto: Matkanopas
- Esa Saarinen, Kirsti Lonka - Muodonmuutos – avauksia henkiseen kasvuun
- Maxwell: Asenne
- Erikson, Thomas: Idiootit ympärilläni. Kuinka ymmärtää muita ja itseään
- Jonkman, Linus: Introvertit. Työpaikan hiljainen vallankumous.
- Yvon, Chouinard: Let my people go surfing/Suuri seikkailu – vastahakoisen liikemiehen seikkailut
- Richard Branson: Screw it, let's do it!
- TED ja TedX –videot <http://www.ted.com>
- Campus Seminar (<http://campusseminar.com/#>) videot:
- https://www.youtube.com/channel/UCa6SqVQX_sDk9MG3qzcyMPQ/videos
- Suomen kielisiä äänikirjoja_ <https://www.bookbeat.com/fi>
- Englannin kielisiä äänikirjoja: <https://www.audible.com>

Lukuvinkkejä

- Kotter: Jäävuoremme sulaa
 - Martela: Itseohjautuvuus
 - Pentikäinen: Luottamus
 - Salminen: Taitava tiimivalmentaja
 - Salminen: Onnistu tiimityössä
 - Aaltonen: Syty ja sytytä
 - Kilpinen: Inspiroitunut
 - Aaltonen&Ahonen&Pajunen: Merkityksen kokemus
 - Parshnig, Barbara: Erilaisuuden voima
 - Dryden, Gordon & Vos: Oppimisen vallankumous
-
- Toivanen: Kaverijohtamisen visuaalinen innostuskirja, saatavissa Pellervon sivuilta: <http://pellervo.fi/wp-content/uploads/2013/11/kaverijohtamisen-visuaalinen-innostuskirj.pdf>

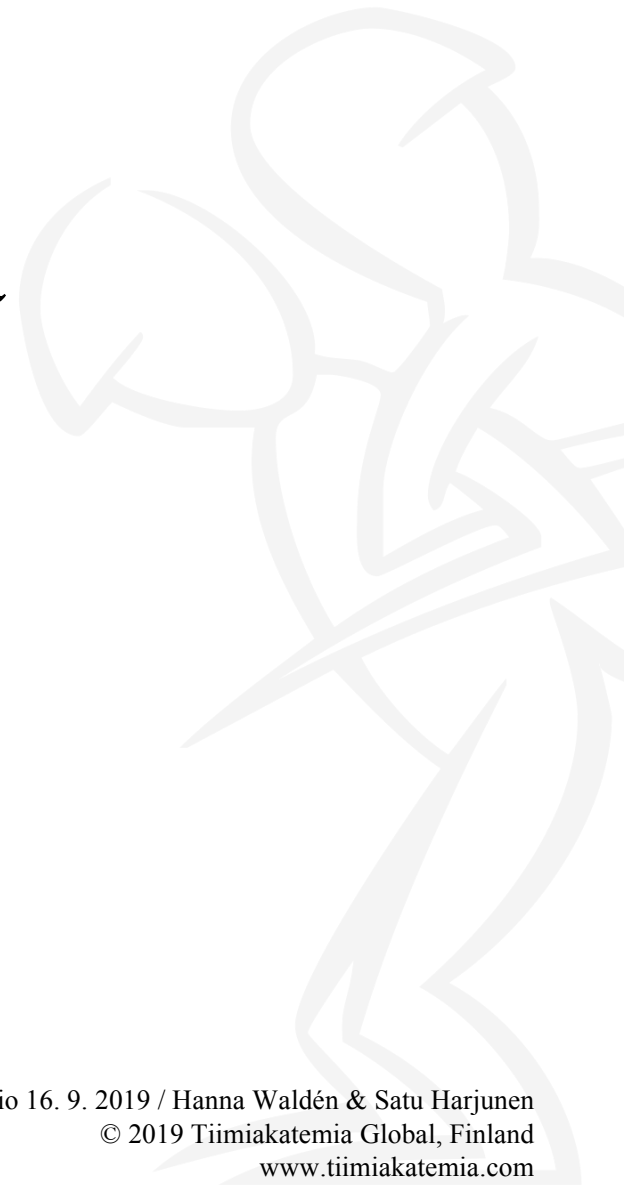
Kaikuja ja syötteitä Tiimiakatemia verkostosta

- **Tiimiakatemia Underground** www.tiimiakatemia.com/Underground: tarinoita kentältä, tiimioppimisesta ja tiimivalmentajuudesta, kirja-artikkeleita
- **Ladattavia aineistoja:** Välähdyksiä yksilön oppimisesta –kirja, Dialogi kuvina- miniopas, Opettajasta tiimivalmentajaksi: kokeile tiimioppimista! –opas, Innovaatiokirja. <https://tiimiakatemia.com/valmennukset-ja-palvelut/ladattavat-materiaalit/>
- **Ladattava** Tiimiyrittäjän ja tiimivalmentajan parhaat kirjat –opas. <https://tiimiakatemia.com/wp-content/uploads/2017/06/Tiimiyrittäjän-ja-tiimivalmentajan-parhaat-kirjat-valintaopas-2019-20.pdf>
- meidät löydät myös somesta: Facebook ja Instagram: **Tiimiakatemia Global**

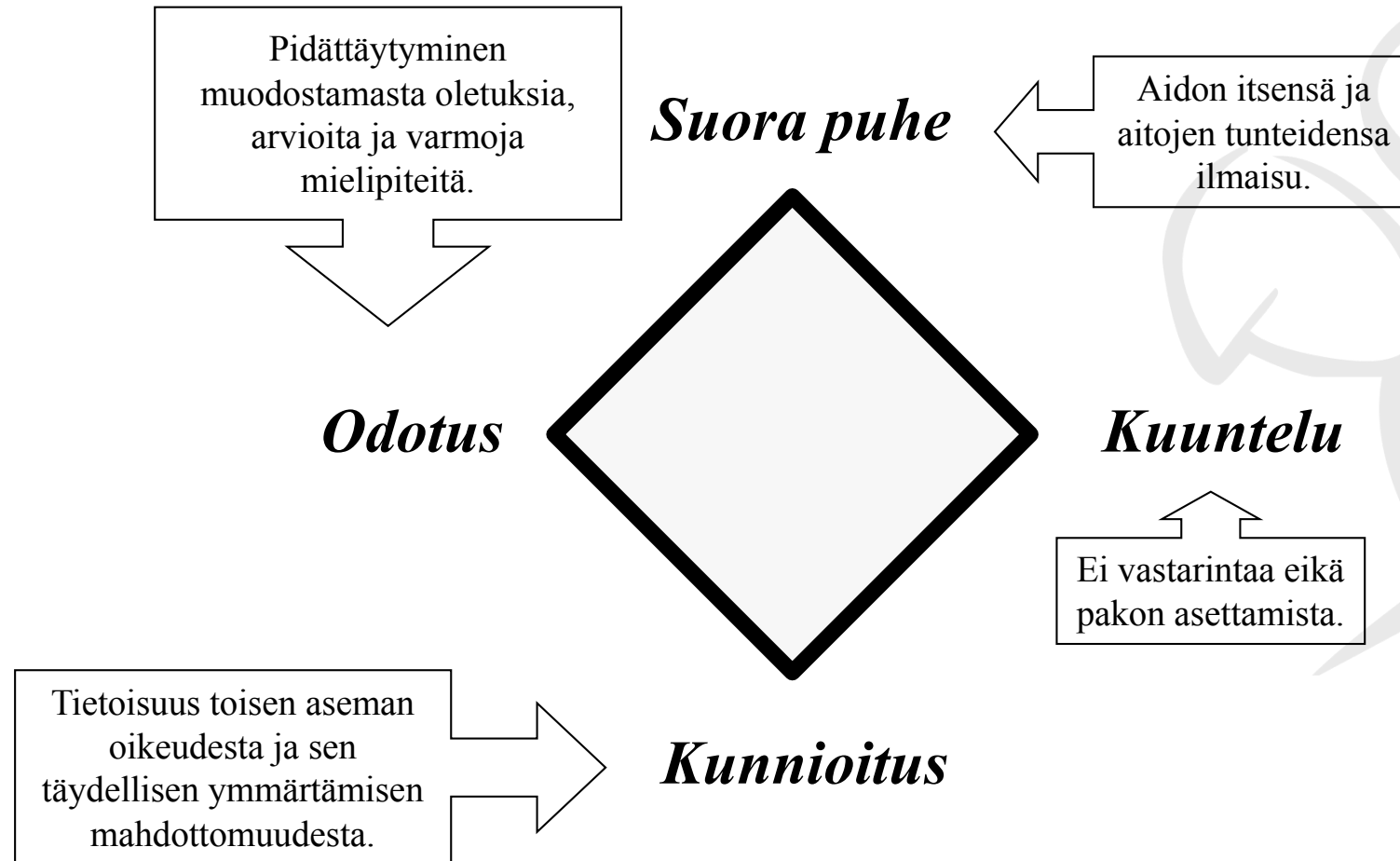
Näistä linkeistä löytyy tiimioppimisen kokemuksia

- <https://tiimiakatemia.com/underground/kenttatarinoita/tiimioppimisen-startti-ajatteluaikaa-ja-liikahduksia/>
- <https://tiimiakatemia.com/underground/kenttatarinoita/tiimityota-ja-tulppaaneita/>
- <https://tiimiakatemia.com/underground/kenttatarinoita/tiimioppimisen-menetelmilla-toteutetaan-uutta-opetussuunnitelmaa/>
- <https://tiimiakatemia.com/underground/kenttatarinoita/tiimioppiminen-alakoulussa-yhteisopettajuutta-pesaryhmia-dialogin-treenausta/>
- <https://tiimiakatemia.com/underground/tiimivalmentajan-parhaat-kirjat/henkinen-kasvu/shawn-big-potential/>

Taustateorioita

Dialogin perusperiaatteet

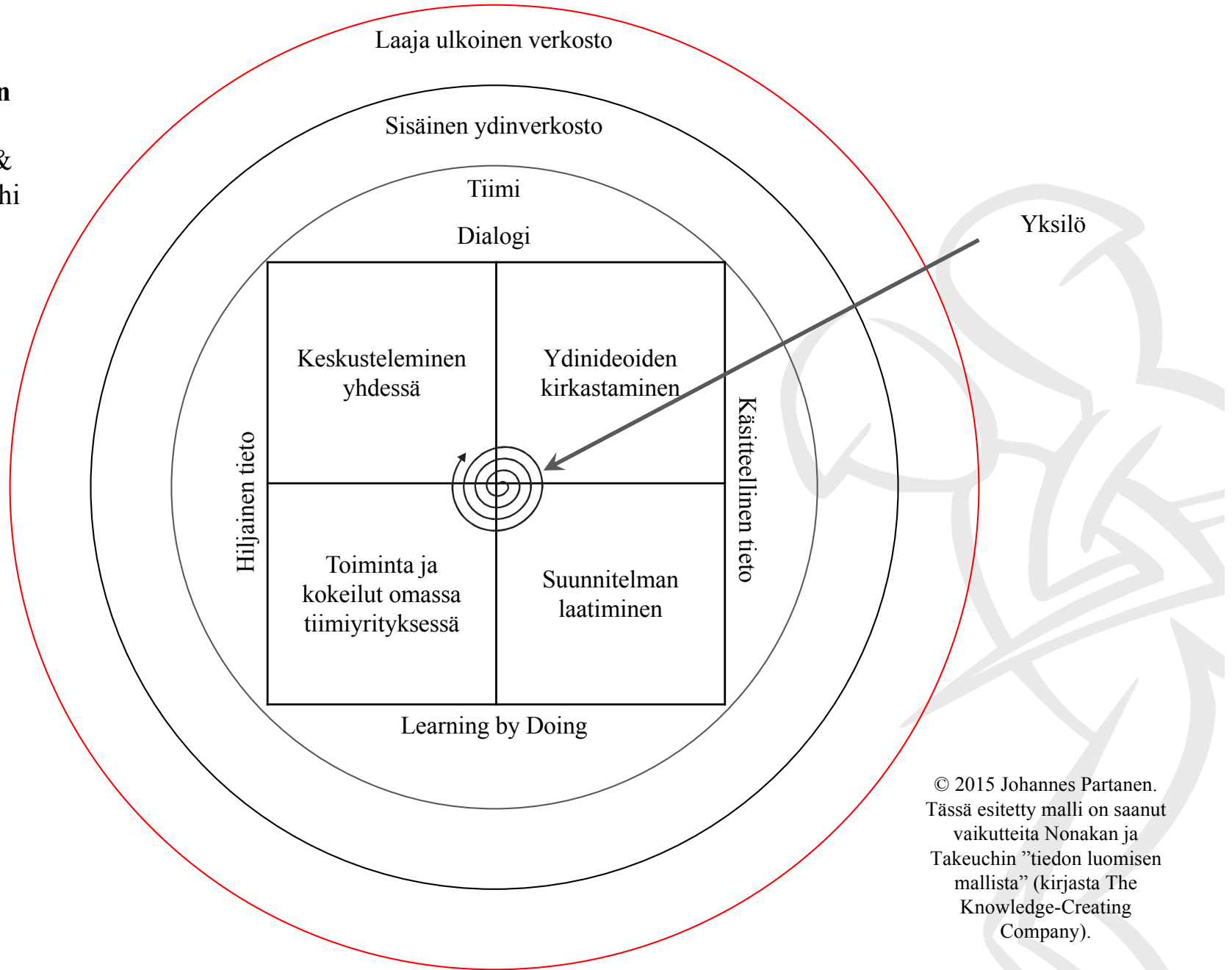
Dialogi

Isaacs: Dialogi ja yhdessä ajattelemisen taito; Senge: The Fifth Discipline

- Kreikankielinen sana ”*dia*” tarkoittaa ”läpi”. ”*Logos*” taas tarkoittaa ”tarkoitus” tai ”merkitys”. *Dialogi* tarkoittaa näin olleen ”merkityksen virtausta”.
- Dialogi on oppimisen muoto, jota tiimit käyttävät oppivassa organisaatiossa.
- Dialogin tarkoituksena on mennä yli yksilön ymmärryksen - kokonaisuus organisoit osat.
- Suurin osa inhimillisestä ajattelusta on kollektiivista. Tiimissä tämä tunnustetaan luonnollisena.
- Dialogissa ihmiset tarkkailevat omaa ajatteluaan.

Tiedon luomisen malli

Ikujiro Nonaka & Hirotaka Takeuchi (sovellutus)

© 2015 Johannes Partanen.
Tässä esitetty malli on saanut vaikutteita Nonakan ja Takeuchin ”tiedon luomisen mallista” (kirjasta The Knowledge-Creating Company).

Tiimin kolme kulmakiveä

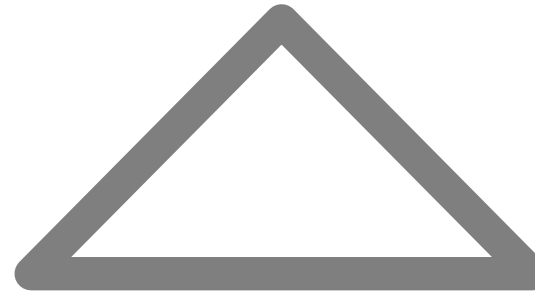
1. Tiimi muodostuu haasteen ympärille.
2. Suoritus muotouttaa tiimin.
3. Yhteinen aika!

Katzenbach & Smith: Tiimit ja tuloksekas yritys

Tiimivalmennus perustuu dialogiin, käytännön tekemiseen ja lukemiseen.

Tiimi on yksilön oppimisen väline. Yhteinen kokemusten ja oppien jakaminen kasvattaa yksilön osaamista.

Käytäntö

- Projekteja
- Löydä ja tee
- Tehdään pienemmissä projektitiimeissä

Treenaus

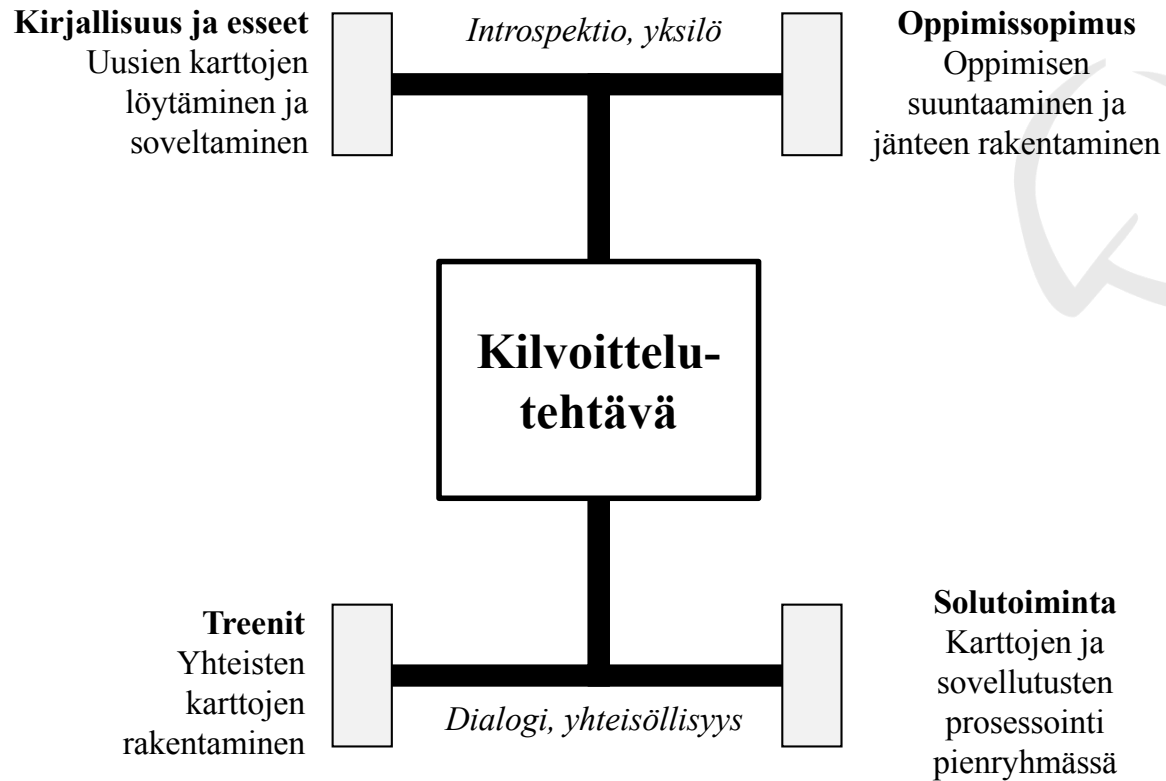
- Dialogia ja yhteistä ajattelua oppimistiimissä

Tiedon haku

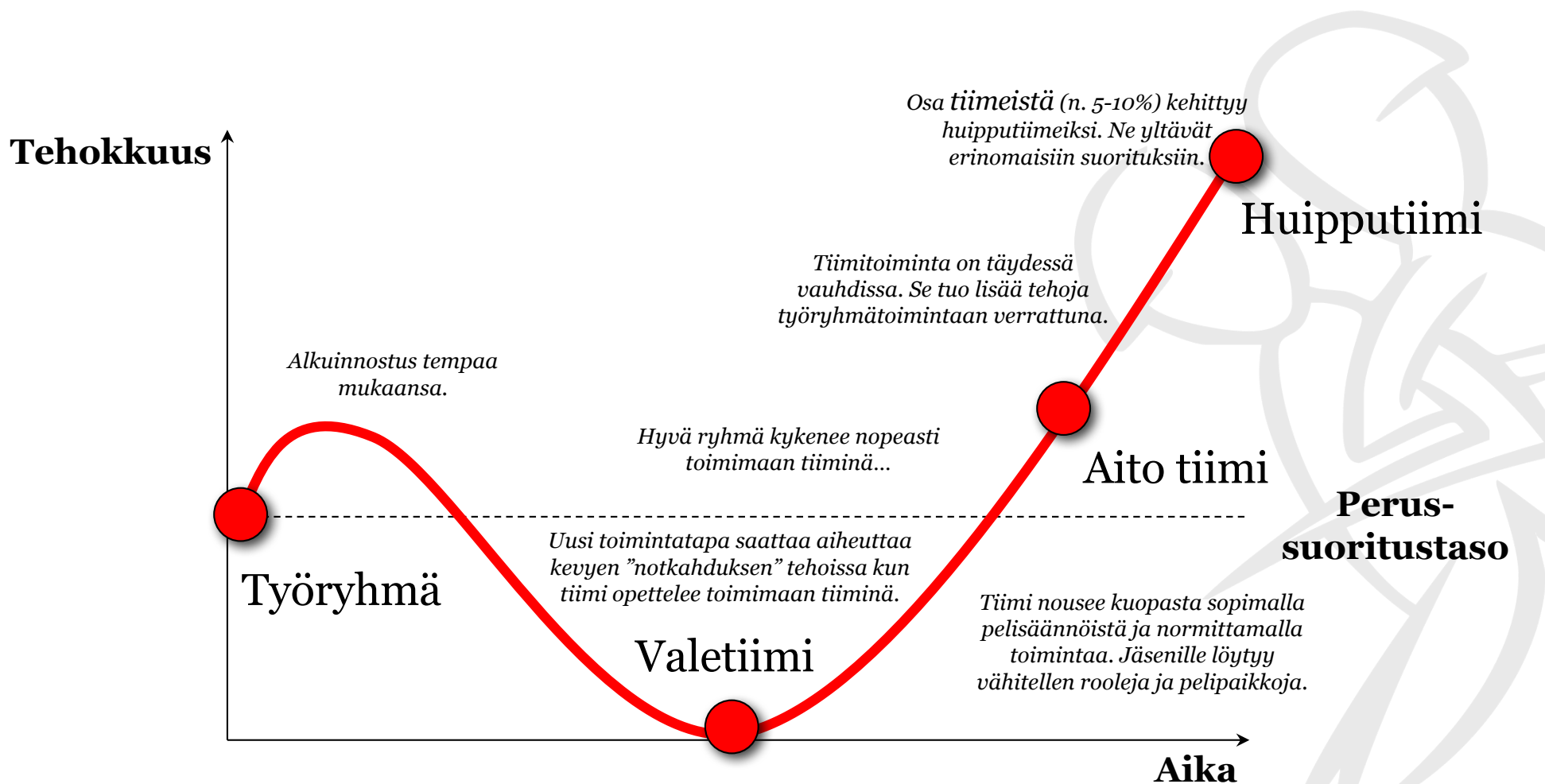
- Kirjoja, artikkeleita, videoita ja muita lähteitä
- Antaa lisää ideoita ja mallinnuksia projektien tekemiseen
- Oma lukuohjelma

Eri välineitä ja viitekehyksiä yhteenkokoava viitekehys.

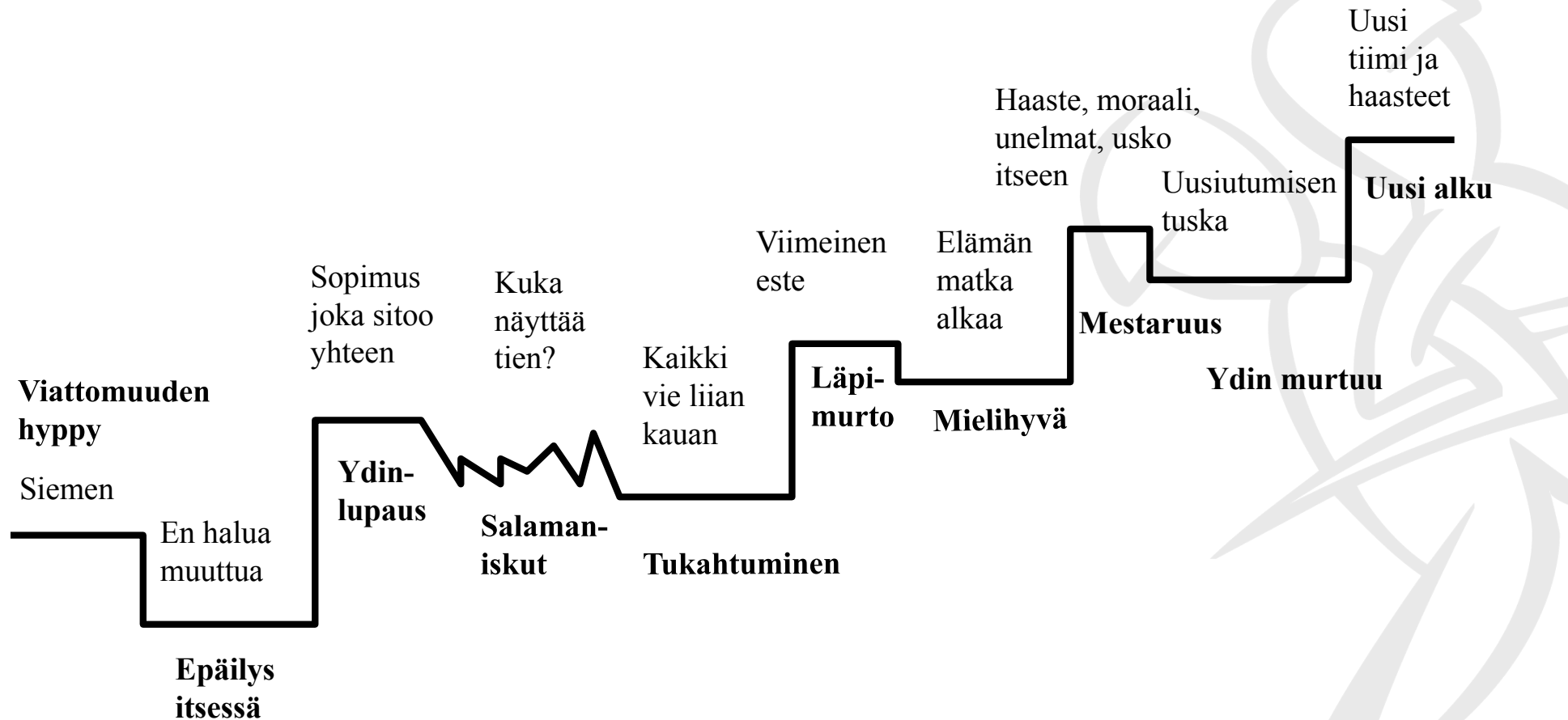
Oppimisen neliveto

Työryhmästä tiimiksi

Tiimin kehitysvaiheet Pat Rileyn mukaan

Viisi toimintahäiriötä tiimissä

